

Czasowniki modalne / Modalverben

wyrażają nasze nastawienie do głównej czynności, czy *potrafię, umiem, muszę, chcę* czy *powiniennem* coś zrobić. Występują najczęściej z bezokolicznikiem innego czasownika, który stoi na końcu zdania.

Podmiot + czasownik modalny na końcu zdania bezokolicznik czasownika głównego.

Pytanie: czasownik modalny + podmiot na końcu zdania bezokolicznik czasownika głównego?

Czasownik modalny ma specyficzną odmianę. W liczbie pojedynczej występuje zmiana samogłoski rdzennej: können=> kann, mögen=> mag, wollen=> will, dürfen=> darf, a pierwsza osoba liczby pojedynczej (ich) i trzecia (er/sie/es) nie otrzymują żadnej końcówki i mają taką samą formę.

Odmiany czasowników modalnych należy nauczyć się na pamięć.

dürfen	können	mögen	müssen	wollen	sollen
ich darf	ich kann	ich mag	ich muss	ich will	ich soll
du darfst	du kannst	du magst	du musst	du willst	du sollst
er	er	er	er	er	er
sie (man) darf	sie kann	sie mag	sie muss	sie will	sie soll
es	es	es	es	es	es
wir dürfen	wir können	wir mögen	wir müssen	wir wollen	wir sollen
ihr dürft	ihr könnt	ihr mögt	ihr müsst	ihr wollt	ihr sollt
sie dürfen	sie können	sie mögen	sie müssen	sie wollen	sie sollen

dürfen (mieć pozwolenie, uprawnienie), können (móc, umieć, potrafić) müssen (musieć)

mögen (lubić) sollen (mieć powinność, obowiązek), wollen (chcieć). Od czasownika mögen (lubić) pochodzi także czasownik möchten (chciałbym)

ich	möchte	wir	möchten
du	möchtest	ihr	möchtet
er	möchte	sie	möchten

Przy czasownikach modalnych należy wspomnieć o zaimku nieosobowym **"man"**.

Pozwala on na tworzenie zdań bezosobowych - czyli takich, w których nie wskazujemy konkretnej osoby (ja, ty, on), lecz mówimy o ogóle ludzi, zasadach lub powszechnych czynnościach.

W języku polskim odpowiada to zwrotom typu: "robi się", "mówi się", "można" lub po prostu formie bezosobowej (np. "pije się tu dużo kawy").

Kluczowe zasady stosowania "man":

Odmiana czasownika: Zaimek **man** zawsze łączy się z czasownikiem w 3. osobie liczby pojedynczej (tak jak er, sie, es).

Przykład: Man sagt... (Mówi się...), Man lernt... (Człowiek się uczy...).

Pisownia: Zawsze piszemy go małą literą (chyba że jest na początku zdania).

Nie myl go z rzeczownikiem *der Mann* (mężczyzna)!

Miejsce w zdaniu: Zachowuje się jak zwykły podmiot.

W zdaniu oznajmującym stoi na pierwszym lub trzecim miejscu.

Zastosowanie w praktyce (z przykładami)

1. Ogólne zasady i zakazy (często z modalnymi). To najczęstsze użycie, zwłaszcza w miejscach publicznych.

Hier darf man nicht rauchen.

- Tutaj nie wolno palić.

Man muss hier leise sein.

- Tutaj trzeba być cicho.

Darf man hier parken?

- Czy można tutaj parkować?

2. Opinie i zachowania społeczne. Kiedy mówimy o tym, co "ludzie robią" lub co "się uważa".

In Deutschland trinkt man viel Bier.

- W Niemczech pije się dużo piwa.

Das macht man nicht.

- Tak się nie robi (to nieuprzejme).

Man sagt, dass das Wetter morgen besser wird. - Mówi się, że jutro pogoda będzie lepsza.

3. Instrukcje i przepisy. Kiedy opisujemy proces, nie adresując go do nikogo konkretnego.

Zuerst wäscht man das Gemüse.

- Najpierw myje się warzywa.

Wie schreibt man das?

- Jak to się pisze?

Hier kann man günstig einkaufen.

- Tutaj można tanio kupować.

Przykłady / Beispiele

1. **Können** (móc, potrafić, umieć). Używamy go do określania umiejętności lub możliwości.

Ich kann Deutsch sprechen.	- Umiem mówić po niemiecku.
Kannst Du Deutsch sprechen?	- Czy umiesz mówić po niemiecku?
Können Sie Deutsch sprechen?	- Czy umie Pan/Pani mówić po niemiecku?
Können Sie mir helfen?	- Czy może mi Pan/Pani pomóc?
Kannst du das wiederholen?	- Możesz to powtórzyć?
Wir können morgen kommen.	- Możemy przyjść jutro.
Hier kann man gut essen.	- Tutaj można dobrze zjeść.
Ich kann heute nicht arbeiten.	- Nie mogę dzisiaj pracować.
Können wir später telefonieren?	- Czy możemy zadzwonić się później?
Wo kann ich Fahrkarten kaufen?	- Gdzie mogę kupić bilety?
Das kann ich mir vorstellen.	- Mogę to sobie wyobrazić.
Ich kann nichts dafür.	- Nic na to nie poradzę.

2. **Mögen** (lubić / w formie "möchte" - chcieć)

W praktyce najczęściej spotkasz formę grzecznościową möchte.

Ich mag Kaffee.	- Lubię kawę.
Ich mag keinen Spinatt .	- Nie lubię szpinaku.
Ich möchte zahlen, bitte.	- Chciałbym zapłacić.
Was möchten Sie trinken?	- Czego chciałby Pan/Pani się napić?
Ich möchte einen Termin machen.	- Chciałbym umówić wizytę.
Mögen Sie deutsches Essen?	- Lubi Pan/Pani niemieckie jedzenie?
Ich möchte nach Hause gehen.	- Chciałbym iść do domu.
Wir möchten ein Zimmer reservieren.	- Chcielibyśmy zarezerwować pokój.
Das mag ich nicht.	- Nie lubię tego.
Ich möchte mehr wissen.	- Chciałbym wiedzieć więcej.
Möchtest du mitkommen?	- Chciałbyś iść ze mną/nami?

3. **Wollen** (chcieć). Silniejsze niż möchte, wyraża zdecydowaną wolę lub plan.

Ich will Deutsch lernen.	- Chcę uczyć się niemieckiego.
Was willst du machen?	- Co chcesz robić?
Wir wollen in den Urlaub fahren.	- Chcemy jechać na urlop.
Ich will das nicht.	- Nie chcę tego.
Was willst Du essen?	- Co chcesz zjeść?
Wollt ihr mit uns essen?	- Chcecie z nami zjeść?
Ich will wissen, warum.	- Chcę wiedzieć dlaczego.

Er will nach Hause gehen.	- Chcę iść do domu.
Willst du einen Kaffee?	- Chcesz kawę?
Ich will nur helfen.	- Chcę tylko pomóc.
Das will ich hoffen!	- Mam taką nadzieję! (dosł. chcę to mieć w nadziei).

4. **Dürfen** (mieć pozwolenie). Kluczowy czasownik w kontekście zasad, zakazów i pytań o pozwolenie.

Darf ich etwas sagen?	- Czy mogę (wolno mi) coś powiedzieć?
Darf ich Sie etwas fragen?	- Czy mogę Pana/Panią o coś zapytać?
Darf ich reinkommen?	- Czy mogę (wolno mi) wejść?
Hier darf man nicht rauchen.	- Tutaj nie wolno palić.
Hier darf man nicht parken.	- Tutaj nie wolno parkować.
Darf man hier parken?	- Czy wolno tutaj parkować?
Hier darf man nicht rauchen.	- Tu nie wolno palić.
Darf ich mal vorbei?	- Czy mogę przejść? (np. w tłumie).
Kinder dürfen das nicht.	- Dzieciom nie wolno tego robić.
Darf ich das Fenster öffnen/aufmachen?	- Czy mogę otworzyć okno?
Darf ich mich hier setzen?	- Czy mogę tu usiąść?
Was darf ich Ihnen bringen?	- Co mogę Panu/Pani podać? (kelner).
Hier dürfen Hunde nicht laufen.	- Tutaj psom nie wolno biegać.

5. **Müssen** (musieć). Wyraża konieczność, przymus zewnętrzny lub obowiązek.

Ich muss zur Arbeit gehen.	- Muszę iść do pracy.
Ich muss noch lernen.	- Muszę się jeszcze uczyć.
Wir müssen los.	- Musimy lecieć / wychodzić.
Muss das sein?	- Czy to konieczne?
Ich muss heute länger bleiben.	- Muszę dzisiaj zostać dłużej.
Du musst leiser sein.	- Musisz być ciszej.
Ich muss zum Arzt (gehen).	- Muszę iść do lekarza.
Das müssen wir klären.	- Musimy to wyjaśnić.
Muss ich hier unterschreiben?	- Czy muszę tutaj podpisać?
Ich muss einkaufen gehen.	- Muszę iść na zakupy.
Wir müssen das Problem lösen.	- Musimy rozwiązać ten problem.

6. **Sollen** (mieć powinność). Często używany, gdy przekazujemy czyjeś polecenie lub prosimy o radę.

Was soll ich machen?	- Co mam zrobić?
Was soll das bedeuten/heißen?	- Co to ma znaczyć?
Du sollst mehr Wasser trinken.	- Powinieneś pić więcej wody.
Soll ich das Fenster zumachen?	- Czy mam zamknąć okno? (propozycja).

Der Arzt sagt, ich soll im Bett bleiben. - Lekarz mówi, że mam zostać w łóżku.

Wie soll ich das verstehen? - Jak mam to rozumieć?

Man soll immer ehrlich sein. - Powinno się zawsze być szczerym.

Sollen wir heute anfangen? - Czy mamy dzisiaj zacząć?

Du sollst nicht lügen. - Nie powinieneś kłamać.

Wo soll ich warten? - Gdzie mam czekać?